

Seznam příloh

- Příloha I. Dopis kardinálovi, rozbor situace a 13-4. bodová petice *Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSR*
- Příloha II. 20/23. bodová petice *Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSR*
- Příloha III. Ukázka korespondence k dotazům ohledně petičního práva, dopis č. 1 z 25. ledna 1985, součást dopisu
- Příloha IV. Ukázka korespondence s úřady, součást dopisu č. 3 *O nabyvání, vlastnění a rozšiřování periodických i neperiodických publikací v ČSSR* z 24. března 1985
- Příloha V. Zpráva o pověsti z 22. listopadu 1985
- Příloha VI. Augustin Navrátil ke zprávě o pověsti a posudku z ČSD
- Příloha VII. Dopis, který poslaly Navrátilovy děti do psychiatrické léčebny v Bohnicích, 1986
- Příloha VIII. 31. bodová petice *Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSR* s průvodním dopisem Františka kardinála Tomáška
- Příloha IX. Sdružení katolických laiků – Pokoj na zemi; Program a způsob jakým bude prováděn

PŘÍLOHA I.

DOPIS KARDINÁLOVI, ROZBOR SITUACE A 13-4. BODOVÁ PETICE: PODNĚTY KATOLÍKŮ K ŘEŠENÍ SITUACE VĚŘÍCÍCH OBČANŮ V ČSR

Otče kardinále,

dovolujeme si Vás informovat příloženou peticí o požadavcích a přáních našich věřících a žádáme Vás velmi naléhavě, abyste je prodiskutovali ve sboru Ordinářů ČSSR a společně předložili jako požadavky našich věřících vládním orgánům.

Připomínáme, že Vy jste spolu se sborem Ordinářů našimi mluvčími, jak jste se také před časem oficiálně vyslovili.

Odmítáme jakýkoliv postup separatistický, ale chceme a modlíme se za jednotu celé Církve vedené skvělým papežem Pavlem VI., naším opravdovým Otcem, jak on mnohokrát prokázal.

Prosinec 1977

Příloha: Petice a podpisy

Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR

Veřejní činitelé státní i církevní mluvčí o poměru státu a církvi, vícekrát konstatovali, že v této oblasti dosud existují otevřené otázky. Je proto spravedlivé a v souladu s naší Ústavou (čl. 29), abychom se jako věřící občané také k nim sami vyjádřili a tak kladně přispěli k jejich řešení.

Nový přístup k věřícímu občanovi

V helsinských dohodách, v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech došel výrazu vývoj myšlení, podle něhož náboženství, náboženské svobody a práva vyplývající přímo z lidské důstojnosti a tvoří nedílnou součást svobody myšlení a svědomí.

Věřící občané přispívají značným podílem k budování naší společné vlasti (sic) a proto si nezasluhují, aby byli pokládáni za občany druhého řádu. Je nepravdivé líčit je jako tmáře, bigotní fanatiky atd. Přispíváme svým dílem i k rozvoji věd všude na světě i u nás, ačkoliv jsme často právě pro svou víru administrativně a mocensky omezováni.

Nová právní situace

Protože citované mezinárodní pakty byly naším státem přijaty a tvoří nyní součást našeho právního řádu, vzniká tím nová, kvalitativně vyšší právní situace. Je naším přáním, aby se přijaté mezinárodní závazky uskutečnily v praxi. Bude zajisté prospěšné, když zákonodárství jasnými formami zamezí svévolný výklad zákonů, omezování práv a svobod v právním řádu zakotvených, nepatřičné zásahy podřízených orgánů atd. Vytvoření větší právní jistoty bude dalším přínosem celé zemi.

Současný stav v oblasti náboženských svobod

Považujeme za svou povinnost konstatovat, že dosud nejsou věřící lidé v Československu plně svobodnými a rovnoprávními občany. Tzv. náboženské svobody jsou u nás dosud omezeny na možnost volby vyznání či bezvyznání a na účast na bohoslužbách. A to ještě ani ne v jednom z těchto případů úplně. Tato svoboda na vymření během jedné generace je pro nás věřící občany, kteří svou prací, spořádaným i občanským a rodinným životem podílíme se na šťastné přítomnosti i budoucím životě naší společnosti, neuspokojující. Dosud jsme byli soustavně uráženi, podezíráni, diskriminováni a vylučováni z nejrůznějších míst v životě hospodářském, kulturním, společenském i politickém. Zvláště diskriminačně se zachází s věřícími v oblasti školství a to ať již u těch, kteří snad ještě učí, nebo u těch, kteří se o vzdělání na školách pedagogického směru ucházejí. Všeobecným zjevem (sic) je zastrašování rodičů, kteří své děti přihlašují do vyučování náboženství, psaní posudků na školu opouštějící děti tak, aby pro své náboženské přesvědčení, nebo přesvědčení svých rodičů se nedostaly na některé druhy škol. Časté jsou i požadavky v zaměstnání vypořádat se s náboženstvím. V poslední době řada záležitostí se vyřizuje ústně, aby nebylo písemných dokladů a zachovalo se zdání, že podle zákonů je vše v pořádku. (s.6) Právo rodičů na náboženskou výchovu dětí je pouze formální. Děti mohou navštěvovat vyučování náboženství jen v určitém věku a na nižším stupni škol. V případě malého počtu žáků se pak vyučuje i jen jedenkrát za měsíc, což je nepřijatelné. V některých oborech je víra překážkou výkonu povolání, v oblasti kultury v nejširším slova smyslu. Pedagogové na všech školách nemohou svoji víru projevit vůbec, nechtějí-li ztratit zaměstnání. Přitom se využívá znění tzv. učitelského slibu.

Přístup mladých lidí na teologické fakulty je zvnějšku neúnosně omezen, přičemž v důsledku vnějších zásahů do výběru učitelů a studentů, úroveň těchto učilišť neustále klesá. Udílení a odnímání státních souhlasů k výkonu činnosti duchovních nepodléhá žádným

zákonným kritériím, čímž se stává zcela nekontrolovatelným a často závisí jen na osobních postojích tajemníků pověřených dozorem nad církvemi. Duchovním jsou upírána i některá práva zakotvená v Zákoníku práce. Řeholní společnosti jsou prakticky postaveny mimo zákon, přijímání nových členů je znemožňováno a dokonce i obětavá charitativní činnost zbylých malých komunit je podrobována stále se stupňujícím omezením. V minulých desetiletích trpěly desítky kněží, řeholníků i laiků ve vězeních a internačních táborech na základě nezákonných rozsudků nebo i bez nich. Až na vyjímku (sic) nebyli rehabilitováni. Každý kontakt duchovních s laiky je považován za podezřelý, je stále sledován a pod různými záminkami znemožňován. Totéž platí pro spontánní ekumenické setkání a ekumenickou spolupráci. Věřící lidé nemají možnost seznamovat se svojí teologickou, filozofickou a uměleckou tvorbou veřejnost. Ve veřejných komunikačních prostředcích je vymycováno i to, co by mohlo jen vzdáleně upomínat na křesťanské tradice (např. koledy). Činnost těch nakladatelství, jež byla některým církvím ponechána, je do krajnosti omezena zvláštní cenzurou a dalšími administrativními opatřeními. Tyto skutečnosti, které jsou jen nejstručnějším shrnutím tisíců doložitelných případů, jsme připraveni podrobně dokumentovat.

Nechceme nijak popírat a jsme si plně vědomi, že viny na tomto stavu nesou i církve samotné, kterým jde často jen o uhájení vnějších znaků svých institucí.

Se vši vážností prohlašujeme, že nechceme hájit pouze sami sebe a získávat pro sebe jakákoliv privilegia. Jako křesťané musíme přijímat a překonávat obtíže, konflikty a nepřátelství všeho druhu; ne nadarmo čteme v Písmu, že na světě budeme mít protivensství. Pokládáme však za podstatné, aby pravý stav věcí nebyl zastírán. Teprve po pravdivém a otevřeném nahlédnutí vlastní situace budeme schopni plnit bytostný úkol křesťanů – převzít v celém rozsahu spoluzodpovědnost za svět, v němž žijeme.

K této spoluzodpovědnosti patří zejména povinnost postavit se proti všem druhům bezpráví bez ohledu na to, zda se dotýkají věřících nebo nevěřících občanů. Vlastním smyslem a základním jádrem formulací o lidských právech a svobodách je stanovit meze jak individuálnímu nebo skupinovému, tak i státnímu vměšování do lidské svobody. Ta není žádnou výsadou udílenou nebo propůjčovanou lidské bytosti státem, neboť stát je výtvozem lidí a stává se špatným státem, pokud se svobodě lidí vymkne a postaví se proti ní.

Návrhy na nápravu nedostatků a na vytvoření podmínek pro svobodný náboženský život

Ve svých návrzích vycházíme z možností, které nám poskytuje naše ústava, z přijatých helsinských dokumentů a především z požadavku dodržování základních zásad marxismu-leninismu v náboženské oblasti, ve kterých se uvádí, že každý musí mít volnost vyznávat jakékoliv náboženství nebo nevyznávat žádné náboženství – že dělat nějaké rozdíly mezi občany pokud jde o jejich práva v souvislosti s náboženským vyznáním je naprosto nepřijatelné – že z oficiálních dokumentů musí být bezpodmínečně odstraněna jakákoli zmínka o tom, či onom vyznání občanů – že církve se musí stát úplně svobodnými, na státní moci nezávislými spolky občanů stejného smýšlení – že jen důsledné plnění těchto požadavků může skoncovat s hanebnou a prokletou minulostí, kdy církve byla v nevolnické závislosti na státu...(Marx, Engels, Lenin – O ateismu, str. 137, nakl. Svoboda 1974)

Z těchto uvedených zásad tedy vyplývají i naše návrhy, za předpokladu, že stát nebude ani zasahovat, ani omezovat činnost Církve:

1. Žádáme, aby stát nezasahoval do výběru a neurčoval počet studentů na teologických fakultách, (sic) ani aby nezasahoval do výběru vyučujících.
2. Žádáme důrazně, aby byl zamezen nezákonný nátlak a zstrašování rodičů a i dětí při jejich přihlašování do vyučování náboženství. Přihlášky do náboženství ať se nemusí podávat ve škole, ať se vyučuje od první až do deváté třídy ZDŠ, případě i na dalších školách. Ať toto vyučování není omezeno jen na prostory školních budov, ale podle potřeby dohodou i mimo školu, tam kde jsou pro to podmínky. Ať se vyučuje hned o začátku školního roku. Počet vyučovacích hodin ať není omezován případným nižším počtem žáků.
3. Žádáme oficiální, veřejné i písemné prohlášení, že náboženská výchova dětí nesmí být překážkou pro jejich přijetí na studium střední školy a později na vysoké školy pedagogického zaměření, ale i práva, medicíny a dalších. Z toho důvodu ať se neuvádí v komplexním hodnocení žáka nejen údaje o náboženském vyznání rodičů, ale i případná docházka žáka do vyučování náboženství a vůbec jakákoliv zmínka o náboženství, protože každý takový údaj může být zneužit k diskriminaci žáka v podmínkách, (sic) oficiální ideologií ve státě je marxismus-leninismus.
4. Žádáme, aby každé farní společenství mohlo mít legálně farní radu nebo aby jakoukoliv jinou formou mohli být laici nápomocni kněžím, aby kolegiálně pomáhali řešit problémy farnosti a také proto, aby se mohla racionalizovat duchovní správa.

5. Žádáme, aby byla přesně vymezena a omezena pravomoc církevních tajemníků tak, aby bylo zamezeno svévolnému odnímání státního souhlasu k výkonu činnosti duchovních, především za horlivější činnost, zvláště s mládeží a aby byla revidována dosavadní praxe, že potřeby věřících určují a dovolují státní orgány, když se tyto potřeby zakládají na nezczitelném právu věřícího člověka.
6. Žádáme, aby bylo respektováno přání mladých křesťanů pro vstup do řeholních společenství a tyto aby nebyly nijakým způsobem ve své činnosti a existenci omezovány.
7. Žádáme o možnost sdružování jak pro dospělé křesťany, tak i pro křesťanskou mládež i mimo kostel ve společenství s knězem.
8. Žádáme umožnění duchovních cvičení (exercicií) pro různé stavy.
9. Žádáme možnost vzájemného styku s křesťanskými organizacemi v celém světě.
10. Žádáme možnost vlastního tisku podle skutečných potřeb věřících.
11. Žádáme možnost odebírání zahraniční náboženských časopisů a knih podle zájmů a potřeb věřících.
12. Žádáme právo na pořad v rozhlase a televizi.
13. Žádáme urychlené a důsledné dokončení rehabilitace nezákonně odsouzených kněží, řeholníků a laiků.
14. Žádáme zamezení diskriminace věřících křesťanů v zaměstnání, především školství.

Ujišťujeme, že tyto naše návrhy a podněty vycházejí výlučně z našich potřeb, (sic) jak je sami cítíme, z našeho zájmu o normální život v tomto státě, z touhy po pokojné a činorodé práci pro naši společnost, z pocitu zodpovědnosti za hodnoty, které pokládáme za svrchované, z úcty ke své víře, i k sobě samým. Doufáme, že nalezneme u představitelů našeho veřejného života, (sic) k nimž se prostřednictvím svých církevních představených obracíme s těmito podněty a návrhy pochopení a snahu zajistit nám účinným způsobem vnější podmínky pro rozvoj vnitřního duchovního života a pro zajištění lepší budoucnosti nás všech. (KO, s. 8)

Přepsáno z Křesťanských obzorů, r. I, 1988, č. 5, s. 6-8. Otištěno rovněž Studie, 63, III/1979, rubrika Svědectví, s. 263 – 267, průvodní text i petice.

PŘÍLOHA II.

20/3. BODOVÁ PETICE:

PODNĚTY KATOLÍKŮ K ŘEŠENÍ SITUACE VĚŘÍCÍCH OBČANŮ V ČR

Veřejní činitelé státní i církevní mluvčí o poměru státu a církví, vícekrát konstatovali, že v této oblasti dosud existují otevřené otázky. Je proto spravedlivé a v souladu s naší Ústavou (čl. 29), abychom se jako věřící občané také k nim sami vyjádřili a tak kladně přispěli k jejich řešení.

Ve svých návrzích vycházíme z možností, které nám poskytuje naše Ústava, z přijatých helsinských dokumentů a především z dodržování základních zásad v oblasti marx-leninismu v náboženské oblasti, ve kterých se uvádí, (sic) že: „každý musí mít volnost vyznávat jakékoliv náboženství nebo nevyznávat žádné náboženství, že dělat nějaké rozdíly mezi občany, pokud jde o jejich práva v souvislosti s náboženským vyznáním je naprosto nepřijatelné, že z oficiálních dokumentů musí být bezpodmínečně odstraněna jakákoliv zmínka a tom či onom vyznání občanů, že církve se musí stát úplně svobodnými, na státní moci nezávislými spolky občanů stejného smýšlení, že jen důsledné splnění těchto požadavků může skoncovat s hanebnou a prokletou minulostí, kdy církve byla v nevolnické závislosti na státu. (Marx-Engels-Lenin: O ateismu, str. 137, nakl. Svoboda 1974)

Z těchto uvedených zásad tedy vyplývají i naše návrhy za předpokladu, že stát nebude ani zasahovat, či omezovat oprávněnou náboženskou činnost církve.

Návrhy k nápravě nedostatků a na vytvoření lepších podmínek pro lepší náboženský život:

1. Žádáme, aby stát nezasahoval do výběru a neurčoval počet studentů na teologických fakultách a rovněž aby nezasahoval do výběru vyučujících.
2. Žádáme, aby byl zamezen nezákonný nátlak a zastrašování rodičů a dětí při jejich přihlašování do vyučování náboženství. Přihlášky do náboženství aby se nemusely podávat ve škole, náboženství aby se vyučovalo od 1-9 třídy ZŠ případně na dalších školách. Aby toto nebylo omezeno jen na prostory školních budov, ale podle potřeby. Dohodou i mimo školy tam, kde pro to jsou podmínky. Aby se vyučovalo hned od začátku školního roku. Počet vyučovacích hodin aby nebyl omezován a závislý na počtu žáků.
3. Žádáme oficiální veřejné písemné prohlášení a také jeho dodržování, že náboženská výchova dětí nesmí být překážkou pro jejich přijetí na studium všech druhů škol, včetně všech středních škol a na vysoké školy pedagogického směru, práva, medicíny a dalších.

- Z toho důvodů ať se neuvádějí v komplexním hodnocení žáka nejen údaje o náboženském vyznání žáka a jeho rodičů, ale i případná docházka žáka do náboženství a vůbec jakákoliv zmínka o náboženství (SIC) protože každý takový údaj může být zneužit k diskriminaci žáka v podmínkách, kdy oficiální ideologií ve státě je marx-leninismus.
4. Žádáme, aby každé farní společenství mohlo mít legálně farní radu nebo aby jakoukoliv jinou formou mohli být laici nápomocni kněžím, aby kolegiálně pomáhali řešit problémy farnosti a také proto, aby se mohla racionalizovat duchovní správa.
 5. Žádáme, aby byla buď přesně vymezena pravomoc církevních tajemníků v tom smyslu, aby bylo zamezeno svévolnému odnímání státního souhlasu z výkonu činnosti duchovních, především za horlivější činnost, zvláště s mládeží. Nejlépe by však bylo, kdyby tato funkce byla zrušena.
 6. Žádáme, aby bylo respektováno přání mladých křesťanů pro vstup do řeholních společenství a tato řeholní společenství, aby nebyla žádným způsobem ve své činnosti a existenci omezována.
 7. Žádáme o možnost sdružování jak pro dospělé křesťany, tak i pro křesťanskou mládež i mimo kostel ve společenství s knězem.
 8. Žádáme umožnění duchovních cvičení (exercicií) pro různé stavy.
 9. Žádáme možnost vzájemného styku s křesťanskými organizacemi v celém světě. (KO, s 3)
 10. Žádáme možnost vlastního tisku podle skutečných potřeb věřících.
 11. Žádáme možnost odebírání zahraniční náboženské literatury podle zájmů a potřeb věřících.
 12. Žádáme právo na pořad v rozhlase a televizi po dohodě se sborem ordinářů nebo později s předsedou biskupské konference.
 13. Žádáme urychlené a důsledné dokončení rehabilitace nezákonně odsouzených kněží, řeholníků a laiků.
 14. Žádáme zamezení diskriminace věřících křesťanů v zaměstnání, především školství.
 15. Žádáme zamezení svévolného křížů, kapliček, soch a jiných náboženských a kulturních památek po našich předcích z návsi, cest, měst a jiných míst.
 16. Žádáme státní orgány, aby umožnily jmenování nových biskupů, jak tomu je i v jiných socialistických státech.
 17. Žádáme odluku církve od státu tak jak v jiných socialistických státech.
 18. Žádáme, aby byl vrácen státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti všem kněžím, kterým byl odebrán.

19. Žádáme, aby byla umožněna stavba nových kostelů tam, kde je jich zapotřebí.
20. Žádáme, aby byla povolena služba stálých jáhnů, kteří by byli nápomocni kněžím tam, kde sám kněz na pastoraaci nestačí. V jiných zemích, kde není dostatek kněží, je tato praxe běžná.
21. Dodatečně připojené body:
22. Žádáme, aby věřícím občanům byla umožněna účast, ať již samostatně nebo ve společenství i na poutní místa v zahraničí.
23. Žádáme, aby tak jako je využívaným právem marxistů a jiných ateistů kritické hodnocení náboženství a Církve ve svých článcích v časopisech, v neperiodických publikacích i ve veřejném životě, tak aby byla dána stejná možnost křesťanům a jiným občanům, aby i oni ve svých publikacích i ve veřejném životě mohli podrobit kritickému hodnocení učení marx-leninismu.
24. Žádáme, aby bylo zamezeno záměrné rušení Vatikánského rozhlasu v české a slovenské řeči a ostatní vysílání ostatních zahraničních rozhlasových stanic s náboženským obsahem zvláště vysílání mše svaté v české a slovenské řeči.

Ujišťujeme, že tyto naše návrhy a podněty vycházejí výlučně z našich potřeb, jak je sami cítíme, z našeho zájmu o normální život v tomto světě, z touhy po pokojné a činorodé práci pro naši společnost, z pocitu odpovědnosti za hodnoty, které pokládáme za svrchované, z úcty ke své víře a k sobě samým.

Doufáme, že nalezneme u představitelů našeho veřejného života, k nimž se přímo i prostřednictvím svých církevních představitelů obracíme s těmito návrhy a podněty pochopení a snahu zajistit nám účinným způsobem vnější podmínky pro rozvoj vnitřního života duchovního a zajištění lepší budoucnosti nás všech.

Směrnicí pro naši aktivitu a společenskou angažovanost je nám encyklika Jana XXIII. *Pacem in terris*, kde v části páté „Napomenutí a výzvy k věřícím“ ukládá svatý Otec povinnost účastnit se činně veřejného života tak, aby hospodářské, sociální, kulturní a politická zřízení nepřekážela, nýbrž spíše pomáhala lidem jejich zdokonalování a to ať už v řádu přirozeném nebo i nadpřirozeném. (Jan XXIII – *Pacem in terris*, str. 56, naklad. Vyšehrad, 1969)

Ztotožňujeme se proto také se stanoviskem sv. Otce Jana Pavla II., který ve své encyklice *Vykupitel člověka* uvádí: „Je proto těžké přijmout třeba i jen z čistě lidského stanoviska, podle něhož pouze ateismus má občanské právo ve veřejném a společenském

životě, zatímco věřící jakoby ze zásady jsou sotva trpěni, a nebo se s nimi jedná jako s občany nižší třídy, či dokonce – ano i to se stalo – jsou zcela zbaveni občanských práv.“

Přesto však z moci svého úřadu se chci jménem věřících celého světa obrátit na ty, na nichž nějakým způsobem závisí organizace veřejného života. Žádám je snažně, aby respektovali práva náboženství a působení církve. Není to prosba o nějakou výsadu, nýbrž o respektování zásadního práva, jehož uplatňování je jedním ze zásadních měřítek opravdového lidského pokroku v každém režimu společnosti, systému či prostředí.“ (Jan Pavel II, Vykupitel člověka)

Přepsáno z KO, r. I, 1988, č. 7, s. 3 –4. Otištěno např. LB. Studie č. 104-106, II-IV/1986, s. 228-231

PŘÍLOHA III.

UKÁZKA KORESPONDENCE K DOTAZŮM OHLEDNĚ PETIČNÍHO PRÁVA, DOPIS Č. 1 Z 25. LEDNA 1985, SOUČÁST DOPISU

Ukázky písemných odpovědí na můj dotaz:

- JUDr. Ivo Beneš, ved. advokátní poradny v Kroměříži: ...Já sám nejsem oprávněn, abych dával nějaké vyjádření k této petici, poněvadž s obsahem podnětu a s návrhy nesouhlasím.
- JUDr. Dvorský, advokátní poradna č. 1 Praha 1, Národní třída: ...Přiloženě Vám vracím petici, kterou jste mi zaslal. Naše advokátní poradna je poradnou, která se zabývá případy s mezinárodním prvkem. Doporučuj, abyste se obrátil na nejbližší advokátní poradnu v místě Vašeho bydliště, to je v Kroměříži.
- JUDr. Richard Beck, advokátní poradna Brno, nám. 25. února: ...V příloze vracím Vaši žádost o vypracování písemného posudku vzhledem k tomu, že taková činnost není v náplni a úkolech advokacie ve smyslu zák. č. 118/1975 Sb.
- JUDr. Jindřich Skácel, advokátní poradna č. 1 Brno, Divadelní 6: ...Doporučuji, abyste se osobně obracel na advokátní poradnu v Kroměříži... a v tomto směru Vám může nejkvalifikovaněji poradit Katedra ústavního práva některé z našich právnických fakult.
- JUDr. Jodas, tajemník Ústředí české advokacie v Praze: ...nepřísluší jim vydávání posudků ke konkrétním písemnostem. Obdobnou činnost nejsou oprávněny provádět ani jiné orgány advokacie.
- JUDr. Ivan Kudela, tajemník děkanátu právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze: ... Právnická fakulta jako vědecko-pedagogická instituce není oprávněna poskytovat právní rady v konkrétních věcech.
- JUDr. Zdeněk Sovák, Nejvyšší soud ČSR: ... Sděluji Vám, že nejvyšší soud ČSR není za daného stavu věcí k posouzení žádosti kompetentní, byl proto Váš přípis zaslaný Nejvyššímu soudu postoupen Generální prokuratuře ČSR k dalšímu opatření.
- Dr. Maier, Ministerstvo vnitra ČSR: ... Váš dopis ze dne 25. 12. 1981 jsme postoupili ministerstvu kultury ČSR —sekretariátu pro věci církevní k dalšímu opatření.
- František Jelínek, ředitel sekretariátu pro věci církevní, ministerstvo kultury ČSR: ... náboženství se důsledně považuje za soukromou záležitost věřících, katoličtí věřící se zajímají pouze o vnitřní otázky své vlastní církve.
- Dr. Kotulánová, ministerstvo spravedlnosti: ... Vaše podání, jímž jste se obrátil na ministerstvo spravedlnosti, jsme postoupili z důvodu příslušnosti k dalšímu opatření min. kultury ČSR v Praze, sekretariátu pro věci církevní.

- Ing. Jiří Havlát, hlavní kontrolor Výboru lidové kontroly ČSR: ... K Vašemu dopisu ze dne 5. 2. 1982 Vám sděluji, že Výbor lidové kontroly ČSR není vybaven k posuzování petic, zda jsou v souladu s našimi platnými předpisy a není k tomu ani oprávněn.
 - JUDr. Anna Horáková, okresní prokurátorka Kroměříž: ... K Vašemu dopisu poukazuji na čl. 34 Ústavy ČSSR. Na další urgenci: ... K Vašemu opětovnému dotazu Vám doporučuji se obrátit na některou z advokátních poraden, které v konkrétních věcech Vám mohou poskytnout v rámci jim stanovených povinností právní poradu.
 - L. Steinmasslová, Rudé právo: Vzhledem k tomu, že jde o právní otázky, ke kterým je kompetentní odpovědět příslušné ministerstvo, sdělujeme Vám jeho adresu: Ministerstvo spravedlnosti, Vyšehradská 16, Praha 2.
 - Dr. Jana Maříková, Kancelář České národní rady: ... K dopisu ve věci řešení situace věřících občanů ČSSR, sdělujeme, že jsme podání postoupili k dalšímu opatření ministerstvu kultury ČSR.
-
- Generální prokurátor ČSR ani po pěti urgencích neodpověděl.
 - Ústřední výbor národní fronty ani po třech urgencích neodpověděl.
 - Ústřední výbor KSČ ani po několika urgencích neodpověděl.

Bylo podáno celkem přes padesát žádostí, urgencí a stížností, dotaz však zodpovězen nebyl.

Uvedeno přesně dle kopie, kterou nám poskytla Pavla Říhová.

PŘÍLOHA IV.

UKÁZKA KORESPONDENCE S ÚŘADY, SOUČÁST OTEVŘENÉHO DOPISU Č. 3. O NABÝVÁNÍ, VLASTNĚNÍ A ROZŠIŘOVÁNÍ PERIODICKÝCH I NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ V ČSSR

Jak se v socialistickém státě vyřizují žádosti
o povolení dovozu náboženských publikací ze zahraničí.

- 27. 7. 1981 jsem si podal písemnou žádost na FM zahraničního obchodu o povolení dovozu knih a časopisů s náboženským obsahem dle připojeného seznamu.
- 9. 1981 první urgence.
- 22. 9. 1981 druhá urgence.
- 29. 9. 1981 Ing. J. Fexa, vedoucí organizačního odboru FM 20 odpovídá: ...tento druh literatury se v současné době nedovází.
- 24. 10. 1981 třetí urgence, ve které upozorňuji, že žádám vydání rozhodnutí, jak ukládá správní řád v souvislosti se zákonem č.42/1980 Sb. a předpisy k jeho provedení zejm. vyhl. č.59/1980 Sb.
- 9. 11. 1981 čtvrtá urgence, ve které je uvedeno, že odpověď FM 20 ze dne 29. 9. 1981 nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu § 46 a § 47 Správního řádu.
- 27. 11. 1981 odpověď Ing. J. Fexa, vedoucí org. odboru FM 20. Podle zákona č.42/1980 Sb. ... při řízení, změně a odnímání povolení a při vydávání opatření podle tohoto zákona se neřídí obecnými předpisy o správním řízení.
- 5. 2. 1982 pátá urgence a současně má odpověď na dopis ze dne 27. 11. 1981: Upozorňuji Vás, že v § 52 a §53 zák. č.42/1980 Sb. je přímo uvedeno, že na rozhodování o přípustnosti neobchodního vývozu nebo dovozu se vztahují obecné předpisy o správním řízení (správní řád).
- 5. 2. 1982 písemná žádost na ústřední celní správu FM 20 o vydání rozhodnutí k povolení dovozu náboženské literatury podle §52 a §53 zák. č.42/1980 Sb.
- 8. 3. 1982 šestá urgence a zároveň rozhořčení nad tím, že místo rozhodnutí a informací pracovníci FM 20 vydávají jen samé dezinformace.

- 19. 3. 1982 Doc. Ing. Ladislav Kubík CSc. 18. odbor FM 20: K Vašemu dopisu ze dne 8. 3. 1982 a s odvoláním na naši předchozí korespondenci Vám sdělujeme, že Váš dopis jsme postoupili k dalšímu řízení na Ústřední celní správu.
- 10. 5. 1982 Dr. V. Murcko, vedoucí odboru Ústřední celní správy FM 20: ...rozhodování o případném propuštění knih a časopisů do volného oběhu v tuzemsku spadá výlučně do kompetence místně příslušné celnice. Orgány celní správy však v žádném případě nejsou příslušné k tomu, aby podle titulů knih a časopisů mohly rozhodnout, zda nejde o věci, které propagují myšlenky, jež nejsou slučitelné se zájmy socialistické společnosti. Dovoz posledně zmíněných věcí je totiž podle bodu 2 přílohy č. 3 vyhlášky č.59/1980 Sb. (ve znění vyhl. č.108/1981 Sb.) o neobchodních vývozech a dovozech věcí zakázán. Je proto nutné, abyste se obrátil na ministerstvo kultury ČSR (sekret. pro věci církevní) s žádostí o vyjádření v tomto směru. Teprve po tomto vyjádření bude možné, abyste s orgány celní správy, resp. s příslušnou celnicí jednal o případném dovozu a propuštění předmětných knih a časopisů do volného oběhu v tuzemsku
- 27. 4. 1984 Fr. Jelínek, ředitel sekret. (sic) pro věci církevní: K vašim posledním dopisům zaslaným různým institucím, Sekretariát pro věci církevní MK ČSR vám opětovně sděluje, že veškeré Vaše dřívější dotazy Vám již byly vysvětleny. Pokud církev pro své liturgické úkony potřebuje dovézt některé náboženské publikace vytištěné v zahraničí, příslušný ordinář si vyžádá povolení k jejich dovozu. Pro soukromou potřebu jednotlivých věřících jsou náboženské publikace ve volném prodeji buď v místních prodejnách České katolické Charity (sic) nebo v prodejnách zahraniční literatury n.p. Kniha.
- 14. 9. 1984 Jaroslav Niklas, ředitel odboru kontroly a revize ministerstva kultury ČSR: K opakovaným dotazům a stížnostem s církevní tematikou, které jste zaslal Sekretariátu pro věci církevní MK ČSR (sic) jsme prověřili způsob vyřízení dosavadních podání. Celá záležitost a postup Vám byl výše uvedeným orgánem již několikrát vysvětlen písemně. Způsob vyřízení považujeme za dostačující. Vzhledem ke skutečnosti, že Vaše dopisy nepřinášejí žádná nová fakta, budeme další korespondenci ve smyslu vyhl. č. 150/58 Úl. odkládat.
- 3. 1984 podávám žádost celnici v Brně o povolení dovozu neperiodických publikací ze zahraničí.
- 4. 1984 první urgence.
- 27. 5. 1984 druhá urgence.

- 5. 4. 1984 ředitel celnice v Brně Ing. J. Staněk: K Vašemu dopisu ze dne 2. 4. 1984 sdělujeme: Váš původní dopis týkající se povolení dovozu neperiodických publikací jsme postoupili k vyřízení poště Praha 120.
- 14. 6. 1984 ředitel celnice Ing. J. Staněk: K Vašemu dopisu ze dne 27. 5. 1984 sdělujeme: O přípustnosti dovozu rozhoduje celnice až při celním projednávání zásilky. Vzhledem k tomu, že hodláte dovést větší množství publikací, budou tyto zaslány zřejmě jako balíková zásilka. K celnímu projednání balíkových zásilek zaslanych na Vaši adresu **je místně příslušná celnice Břeclav.**
- 22. 6. 1984 JUDr. Josef Novák, vedoucí 2. odboru Ústřední celní správy Praha: K Vašemu dopisu ze dne 27. 5. 1984, ve kterém urgujete vydání dovozního povolení na zásilku neperiodických náboženských publikací sdělují: Jedním ze základních hledisek pro orgány celní správy, při posuzování žádosti o udělení dovozního povolení je stanovisko příslušného orgánu státní správy o nezávadnosti dovážených publikací, protože vyhláška FM 20 č.59/1980 Sb., v § 7 odst. 2 ve znění přílohy č. 3 téže vyhlášky ukládá celním orgánům povinnost zamezovat dovozu věcí, které propagují myšlenky, jež nejsou slučitelné se zájmy socialistické společnosti. Z výše uvedeného důvodu jsme Vaši žádost o udělení dovozního povolení postoupili k posouzení a vystavení předběžného rozhodnutí Ministerstvu kultury ČSR – odboru pro věci církevní. Na základě tohoto rozhodnutí Vám celnice Brno (jako místně příslušná) udělí nebo neudělí dovozní povolení ve smyslu celních předpisů.
- Jaroslav Šebek, ředitel mezinárodní poštovní přepravy Praha: K Vašemu dopisu z 27. 5. 1984 sdělujeme, že jste byl podle informací Ústřední celní správy v Praze již jednoznačně informován o postupu při dovozu publikací z ciziny. V tomto případě proto pokládáme Vaši urgenci za bezpředmětnou.
- 6. 2. 1984 stížnost k Výboru lidové kontroly na Sekretariát pro věci církevní.
- 4. 1984 opakovaná stížnost k VLK.
- 11. 4. 1984 Ing. Mir. Liška, hlavní kontrolor odboru 08 VLK Praha: Sdělujeme Vám, že Vaše urgence ze dne 2.4. t.r. byla předána k dalšímu opatření odboru kontroly Ministerstva kultury ČSR.
- 20. 5. 1984 další stížnost k VLK na Sekr. pro věci církevní.
- 29. 8. 1984 urgence u Výboru lidové kontroly ve věci vydání rozhodnutí o dovozu publikací ze zahraničí.
- 24. 9. 1981 Ing. Václav Vejvodský, ved. odd. knižního obchodu MK ČSR: ... k podrobnějšímu vysvětlení se poznamenává, že rozšiřování knih ve smyslu zák.

č.94/1949 Sb., předpokládá veřejnou nabídku prodeje nebo půjčování (prodejna přísl. způsobem veřejně označena, popř. jiné vhodné upozornění veřejnosti – inzerce, plakát na veřejném prostranství apod.), zpravidla za úplatu. Pokud máte v úmyslu bezúplatně půjčovat knihy v osobním vlastnictví pouze individuálně určenému okruhu osob svých příbuzných nebo známých, nejde o rozšiřování ve smyslu citovaného zákona. Ve Vašem zájmu Vás však upozorňujeme na to, že v případě, že knihy nebo jiné publikace takto půjčované obsahují informace, jejichž šířením je možno naplnit skutkovou podstatu některého trestného činu podle čs. trestního zákona, vystavujete se i takovémuto půjčováním nebezpečí trestního stíhání. Ministerstvo kultury ČSR publikace zahrnuté do předloženého seznamu z tohoto hlediska nezkoumalo a ani není k tomu příslušné. Jde o otázku, kterou zkoumá vždy příslušný trestní soud k návrhu prokurátoru. Při tom pojmy „veřejný“ a „rozšiřování“ ve smyslu práva trestního mají obsah, než ve smyslu práva správního (srv. §89 odst.4 tr. a st. zákona). Doporučujeme Vám proto, abyste si předem vyžádal na uvedené publikace z hlediska dopadu trestního zákona od některého příslušného u soudu platně zapsaného znalce, znalecký posudek.

- 9. 11. 1981 – žádost Nejvyššímu soudu ČSR o sdělení jména platně zapsaného soudního znalce, který by znalecky posoudil náboženskou literaturu dováženou ze zahraničí z hlediska dopadu trestního zákona na rozšiřování uvedených publikací.
- 17. 11. 1981 – JUDr. Zdeněk Sovák, Nejvyšší soud ČSR: K Vašemu dotazu sdělují, že v příslušných seznamech soudních znalců podobný znalec zapsán není, přičemž protispolečenské zaměření náboženské literatury dovážené ze zahraničí, posuzují v případech porušujících trestní zákon orgány činné v trestním řízení.
- 28. 11. 1981 má odpověď: ... V příloze Vám zasílám seznam 142 hodin vydaných především Křesťanskou akademií v Římě a také časopisů Studie a Nový život.....
Upozornění: V případě, že mi Vy, ani žádný jiný orgán nedá přesné vyjádření ve věci osobního vlastnictví a půjčování uvedené náboženské literatury získané v zahraničí podle mé žádosti, budu předpokládat, že všechny v příloze uvedené publikace:
 - a) mohu mít v osobním vlastnictví
 - b) mohu je bezúplatně půjčovat individuálně určenému okruhu svých příbuzných a známých

Prosím o potvrzení příjmu mého podání na přiloženém stejnopise.

Ani po několika urgencích jsem nedostal na tento dopis odpověď, ani potvrzení mého podání na přiloženém stejnopise.

- 25. 5. 1984 – Žádost na Ministerstvo vnitra ČSR:
 1. Žádám jmenovité uvedení těch publikací z příloženého seznamu, které mohu bezúplatně půjčit individuálně určenému okruhu osob svých příbuzných a známých, kterážto činnost není rozšiřováním ve smyslu zákona č. 94/1949 Sb. Jmenovitě pak uvedení těch publikací, které snad není dovoleno půjčit.
 2. Žádám určení za jakých podmínek mohu mít v osobním vlastnictví a užívání a to jen pro vlastní potřebu publikace jejichž dovoz a rozšiřování je zakázán.
 3. Žádám uvedení, jaké množství náboženských publikací může občan vlastnit.
 4. Žádám vymezení pojmu „veřejný“ a „rozšiřování“ jak ve smyslu práva trestního, tak i správního.

Tuto žádost dávám proto, abych se nedopustil porušení některého zákona nebo závazného právního předpisu a tak se nevystavil trestnímu stíhání.

Příloha: seznam 140 hodin vydaných především Křesťanskou akademií v Římě.

- 6. 7. 1984 první urgencye.
- 28. 8. 1984 druhá urgencye.
- 25. 9. 1984 třetí urgencye.

M á ž á d o s t v y ř í z e n a n e b y l a !!!

- 1. 6. 1984 stížnost kontrolnímu odboru Federálního min. zahr. obchodu kvůli vydání rozhodnutí o povolení dovozu publikací ze zahraničí.
- 29. 8. 1984 první urgencye.
- 24. 9. 1984 druhý urgencye.
- 24. 9. 1984 též stížnost na ÚV KSČ – b e z o d p o v ě d i !!
- 5. 2. 1982 žádost na Federální úřad pro tisk a informace o povolení dovozu časopisů Studie a Nový život vydávaný Křesťanskou akademií v Římě
- O d p o v ě ě z a m í t a v á !!!

Přejato z dopisu č. 3, který nám poskytla Pavla Říhová. Přílohu necháváme v takovém znění, jak nám byla poskytnuta, upraveny byly jen mezery za čísly a mezi slovy.

PŘÍLOHA V.

SNB – Obvodní oddělení VB

767 28 Kroměříž

Č. j.: VB – 2281/85

V Kroměříži dne 22. 11. 1985

Zpráva o pověsti

NAVRÁTIL Augustín, nar. 22. 12. 1928 v Lutopecnách, trvale
bytem Lutopecny čp. 14, okres Kroměříž,
zaměstnán ČSD Kroměříž, ženatý

Jmenovaný nepožívá v bydlišti dobré pověsti. Jedná se o osobu (sic) která je nábožensky velmi silně založený a to až fanaticky. Jmenovaný se odmítá účastnit jakéhokoliv veřejného dění. Odmítá chodit na volby a svým přesvědčením je založen proti našemu socialistickému zřízení. Jedná se o osobu, kterou v obci doslova nemá nikdo oblibě.

V dřívějších letech byl jmenovaný členem Československé strany lidové. V této organizaci byl ale odsuzován i jejími členy a nakonec byl z této strany i vyloučen, pro celkový způsob (sic) svého života a chování. V letech 1968 až 69 patřil k lidem, kteří neschvalovali vstup spojeneckých vojsk na naše území a snažili se agitovat proti stávajícímu socialistickému zřízení. Patřil mezi organizátory protistátního jednání, ke kterému se ale v obci nikdo nepřidal.

V zaměstnání, kde pracuje na ČSD Kroměříž, nádraží Postoupky, jako hradlař nejsou k jeho práci připomínky. Své úkoly si plnil.

Jmenovaný má celkem 9 dětí, které se pravděpodobně snaží i se svou manželkou vychovávat (sic) k náboženským sklonům, neboť i manželka jmenovaného je nábožensky silně zaměřena. Do jaké míry se tato výchova jmenovanému daří (sic) není ale možno říci (jeden ze synů, který pracuje na ČSD Hulín (sic) se s otcem nestýkám jedna z dcer je svobodnou matkou). Jmenovaný má vlastní hospodářství, má 2 krávy a několik políček. Ke způsobu hospodaření je možno jako příklad uvést, že mléko od vlastních krav prodává a pak kupuje v obchodě mléko laciné. Před asi 8 až 10 lety byl jmenovaný zbaven svéprávnosti, která byla po asi 3 letech zrušena, a jmenovaný je od té doby opět brán jako svéprávný.

Jmenovaný se v bydlišti ani v zaměstnání s nikým nestýká, (udržuje jen nevyhnutelný styk s občany: pozdraví, řekne (sic) co chce). Díle je o něm možno říci (sic) že stále čte nějaké knihy a předpisy. V zaměstnání měl téměř pokaždé po stole rozloženo mnoho předpisů a různých papírů, které studoval.

Již v dřívějších letech posílal různé dopisy se zaměřením proti soc. zřízení a textem na způsob, že jsou zde pošlapávána jeho lidská práva a podobně. Tyto dopisy posílal na OSN a Svobodnou Evropu. Na zdejší součásti VB v Kroměříži nemá jmenovaný žádný záznam (sic) ale celkově o jeho osobě není možno říci nic, co by nasvědčovalo tomu, že se jedná o občana s dobrou pověstí. Jmenovaný nemá dobré vztahy ani mezi členy rodiny. Se svou sestrou, která bydlí v Kroměříži (sic) se nesnáší a prostřednictvím soudu se domáhá toho, aby byl této zakázán vstup do domku v Lutopecnách. V Lutopecnách pak NAVRÁTIL bydlí krom své rodiny ještě se svou starou matkou. O vztahu mezi ním a jeho matkou pak také nelze říci (sic) že by byl dobrý.

Šetření provedl:

nstržm. Sedláček Milan

podpis

ABS, fond V-Brno, signatura V-14941 Brno, SNB OOBV Kroměříž VB 3381/85. Ve spisu s. 265/277.

PŘÍLOHA IV.

AUGUSTIN NAVRÁTIL KE ZPRÁVĚ O POVĚSTI A POSUDKU Z ČSD

Budu citovat výňatek ze Zprávy o mé pověsti podanou SNB Obv. Odd. VB v Kroměříži ze dne 22. 11. 1985 č. j. VB-3381/85 [srov. Příloha 5], s. 4

A jaká je skutečnost: Jsem dosud a to dlouholetým jednatelem ZO českého svazu zahrádkářů v Lutopecnách. Mimo moji funkci ještě obstarávám nejen pro členy zahrádkáře, ale i pro všechny občany obce sadbu brambor, průmyslová hnojiva a další potřeby, podílím se na organizování zahrádkářských výstav a besed, pokud mi čas dovolí i výstav okresních. Byl jsem i dlouholetým jednatelem ZO chovatelů drobného zvířectva, i členem okresního předsednictva. Za mého jednateleství se konaly v obci každý rok velké výstavy domácího zvířectva. Po jedno volební období jsem byl členem rady MNV v Lutopecnách. Část období předsedou finanční a rozpočtové komise, část období předsedou zemědělské komise. Po celou dobu docházky mých dětí do ZDŠ v Lutopecnách to je neméně 15 roků jsem byl jednatelem SRPŠ v Lutopecnách. Několik roků jsem byl i jednatelem MO ČSL v Lutopecnách, později předsedou. Je však také pravda, že jsem byl z některých funkcí na příkaz nebo žádost ZV KSČ v Lutopecnách odstraněn. Tak to bylo např. z funkce člena předsednictva OV Svazu chovatelů a na žádost OV KSČ jsem byl vyškrtnut se (sic) seznamu členů MO ČSL v Lutopecnách.

Jak se s touto skutečností to je s občanem, který je nejčastěji volen do funkce jednatele nebo předsedy, to je funkcí s největší odpovědností a s největším stykem s členy, ale také s projevy největší a s největším stykem s členy, ale také s projevy největší důvěry členů k němu, slučují údaje ze zprávy o mé pověsti ? Že se odmítám účastnit jakéhokoliv veřejného dění nebo že mne v obci doslova nemá nikdo v oblibě, nebo, že se v bydlišti ani v zaměstnání s nikým nestýkám.

A to se v uvedené zprávě „zapomněli“ zmínit o mé účasti na bezplatných brigádách ve prospěch obce. Pokud byla mateřská školka v Lutopecnách (sic) opravoval jsem tam okna, nesčetných hodin jsem věnoval na zřizování hřiště pro školku, při jeho zřizování, oplocení, vlastní kovovou branku jsem tam přinesl z domu, organizoval jsem brigády z řad členů MO ČSL (sic) jejíž jsem byl tehdy předsedou (sic) za tím účelem. Pracoval jsem bezplatně při rozšiřování vozovky v obci, při zřizování chodníků, při budování nové prodejny Jednoty, při budování nové budovy MNV a požární zbrojnice. Při zřizování parčíku před pohostinstvím

s pomníkem padlých, jsem tam tyl, zaléval květiny, ihned v počátku jsem ho upravoval, vláčil několikrát svým vlastním kravským potahem. To jen příkladem. Na některých z těchto prací se podílela i má manželka s dětmi. Když bylo ve vážné situaci místní JZD (s. 5) (sic) tak na jejich výzvu jsem nechal práce s mou vlastní cukrovkou a šel jsem sklízet cukrovku do JZD i se svojí manželkou a dětmi, když o to žádali.

„Rodina nábožensky založená až fanaticky“: Jsme věřící křesťanská rodina, tak jsme vychovali i své děti a plníme si, jak nejlépe dovedeme své náboženské povinnosti. Nikomu své přesvědčení nevnucujeme. Ale svá práva také hájíme! Tak jakýpak fanatismus?

„Odmítá chodit na volby“. Především jsem nevolil jen jednou. A volit není povinností, ale právo občana. A měl jsem k tomu důvody. Jestliže při vyhlášení volebních výsledků v obci není uvedeno kolik (sic) kdo dostal hlasů, tak nač chodit volit? Mimoto při našich volbách nemám žádný výběr (sic) mezi kým bych měl volit nebo mezi jakým programem.

„Jeden z mých synů, který pracuje na ČSD Hulín (sic) se s otcem nestýká.“ Chce-li někdo pomluvit někoho či poškodit, žádné lži se neštítí. Jedná se o nejstaršího syna. Že to není pravda (sic) je samozřejmé. Mohu jen uvést, že si s ním rozumím zvláště v oblasti ovocnářské, proto mu pozvolna přenechávám starost o ovocné stromy, protože v této oblasti mimo oblasti jiné má odborné vědomosti a zajímá ho to. Mimoto mne i zde v psychiatrické léčebně tak jako jiné děti navštěvuje. Připomínám ještě, že bydlí s námi a ve společné domácnosti.

„Jedna z jeho dcer je svobodnou matkou.“ Za pár dní to pravda nebude. V příštím posudku bude asi uvedeno: Jedna z jeho dcer byla před provdáním svobodnou matkou. Uvádění tohoto pravdivého údaje, který p. nadstržm. Sedláček považoval za nutné napsat (sic) nebudu komentovat. Ať si každý udělá svůj úsudek.

„Když se již takovým způsobem věnovala pozornost našim dětem, uvedu podrobnější pravdivé údaje.“ Máme devět dětí. Čtyři syny, pět dcer. Neměli jsme s nimi žádné vážnější zdravotní, výchovné, ani jiné problémy. Ve škole se učily výborně nebo velmi dobře, o čemž svědčí skutečnost, že jeden z nich má vysokoškolské vzdělání, pět dětí má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou, jeden je vyučený elektrikář, jedna dcera studuje v třetím ročníku gymnázia, poslední je v prvním ročníku odborného učiliště ČSD. S jejich vzděláním byly různé problémy a toto mohlo být i větší, ale za nynějších okolností to bylo maximum. Snažili jsme se, aby dostaly vzdělání podle svých schopností s přihlédnutím k současným možnostem. Všechny naše děti také absolvovaly lidovou školu umění, hudební obor

a všechny umí hrát na různé hudební nástroje, většinou více jak na jeden. Účinkovaly také v dětských hudebních souborech. Jedna chtěla studovat hudební konzervatoř, ale nedostala se tam. Všechny naše děti také rády zpívají (sic) a proto také všechny působily v dětských hudebních (s. 6) souborech, školních i jiných pěveckých sborech, ale i po ukončení školní docházky část z nich i nyní působí v amatérském pěveckém sboru. Naučil se je též hrát šachy, což jsem považoval za vhodnou rekreační a poučnou zábavu. Přestože to hrály děti jen rekreačně, většinou doma, jedna dcera se stala okresní přebornicí šachu v žákyních a dva synové hrají šach závodně. Všechny děti též znají nejen domácí práce, ale i polní a jiné práce různého zaměření. Snažili jsme se je vychovat co nejlépe (sic) jak to bylo jen možné v našich skromných podmínkách a věříme, že také budou platnými členy naší společnosti.

„O způsobu jeho hospodaření možno usuzovat z toho, že mléko od vlastních krav prodává a pak kupuje mléko v obchodě laciné.“ Co k tomu údají uvést. Zase, že se pozornost soustřeďuje na věci nepodstatné a odvádí se pozornost od věcí důležitějších, zamlčují se věci podstatné. Že na minimální výměře orné půdy (sic) a to z velké části před tím neplodné půdy, kterou jsem zúrodnil (sic) vykácením keřů a vysbíráním a vnesením kamení, dále sečením trávy po příkopech, cestách a svazích na dráze, držím po celý rok dvě krávy, kterými s (sic) větší částí obdělávám své vlastní pole a ještě každým rokem vypomohu několika dalším spoluobčanům v menším rozsahu některými potažnými polními pracemi. Dále držím ročně 2 prasata, husy, slepice. Pro veřejné zásobování dodávám ročně průměrně 6 000 l mléka, 400 kg masa, 200 q cukrovky a 30 q brambor. Při tom vlastní rodinu zásobuji v plném rozsahu zeleninou, ovocem, brambory, mákem, vejci a částečně masem a mlékem (sic) Mléko z obchodu kupujeme pro naši domácnost v plném rozsahu (sic) když jsou naše krávy březí (sic) a proto se nedojí, pak pro psy, kočky a pak pro ty členy domácnosti, kteří si přejí mléko méně tučné. Je pak všeobecně známé, že např. výnosy cukrovky jsem dosud měl nejméně o 50 % vyšší než místní JZD.

„Stále čtu nějaké knihy a předpisy. V zaměstnání měl pokaždé na stole nějaké knihy a předpisy.“ Spoluobčané v obci by mi mohli potvrdit, že od nejskornějšího začátku jara až do začátku zimy mne mimo dobu ztrávenou (sic) v zaměstnání (sic) vidí téměř každodenně, jak se ubírám s kosou, hráběmi a vidlemi nebo s motykou či plečkou nebo jiným hospodářským nářadím, jak jdu séci trávu na krmení či na sušení, nebo okopávat, plečkovat na poli. A každý druhý den (sic) jak začne sezóna (sic) men/mne vidí (sic) jak vyjždím s prázdným vozem taženým párou (sic) krav z domu a jak nazpět jedu s plnou fúrou krmení pro ně. A v období sušení sena a otavy mne vidí mimoto jezdit s fúrou sena ve voze v žebří. Vzhledem k tomu, že

se dobytek i večer musí poklízet, pak k tomu čtení knih a předpisů mnoho času nezbyvá (sic) mimo pozdní večer. O něco lepší je to v zimním období, i když je samozřejmé, že čtu různé knihy a předpisy. A odebírám též hodně časopis. A čteme (s. 7) dost všichni členové rodiny. Že však stále čtu? Má pan Nadstrážmistr (sic) Sedláček u nás zabudovanou skrytou kameru, že to přesně všechno ví? A od koho jiného by [to] mohl vědět, když se s nikým nestýkám a on nás také nenavštěvuje?

A v tom zaměstnání tomu „pokaždé“ nerozumím. Snad mě tam jako „duch“ tajně nenavštěvuje? Ale částečně by ten „duch“ měl pravdu. Máme ve službě celý šuplík knih a předpisů, které musíme téměř doslova znát. Návěstní předpisy, dopravní předpisy, technické, přepravní, výňatek ze staničního řádu atd. A to je každý předpis samostatná kniha. A těch staničních rozkazů co nám chodí, rozkaz náč. stanice, náč. provozního oddílu, rozbory nehod apod. A to všechno musíme prostudovat a také podepsat, že jsme to četli. A chodíme do školy. Někdy za měsíc, někdy za dva a tam je to rozebíráno. Každé dva roky jsme z těchto doplňujících či nových předpisů zkoušeni. A to poměrně velmi přísně. Ale „pokaždé“, To snad ne! Dosti často? To ano. To se ten „duch“ přehlédl. Nebo skrytá kamera opakovala stále stejný záběr.

„Píše dopisy, že jsou zde pošlapávána lidská práva. Tyto dopisy posílal na OSN a svobodnou (sic) Evropu.“ [uvozovky v originále chybí] Nevím, odkud p. nadstržm. Sedláček čerpá tyto informace. Mohl by proto prozradit, jak se k těmto „zaručeným“ informacím dostal, když listovní tajemství je zaručeno článkem 31 Ústavy ČSSR.

„Jmenovaný nemá dobré vztahy ani mezi členy rodiny. Se sestrou se domáhá toho, aby byl této zakázán vstup do domu v Lutopecnách.“ [uvozovky v originále chybí]

I tento údaj je zkreslený. Moje vlastní sestra denně dojíždí navštěvovat a opatrovat naši nemocnou maminku, která má samostatný byt v našem domě. Vstup do našeho domu a návštěvu i opatrování naší maminky jsme jí nikdy nezakazovali. Teprve po jejím velmi nevybíravém chování jsme byli spolu s manželkou nuceni požádat o upravení rozsahu jejich návštěv.

„Jmenovaný nepožíváv v bydlišti dobré pověsti. Na zdejší VB v Kroměříži nemá žádný záznam, ale celkově o jeho osobě není možno říci nic, co by nasvědčovalo, že se jedná o občana s dobrou pověstí.“ [uvozovky v originále chybí]

Aby k tomuto závěru p. nadstržm. Sedláček došel, zamlčel všechny mé kladné vlastnosti, i za cenu lží uvedl co nejvíce záporných vlastností, a když přitom i hodně nadsadil, vyšel mu závěr, který je na začátku a na konci jeho zprávy a (sic) pověsti uveden. Jménem svým i jménem své manželky a našich dětí mu za tu „objektivnost“ děkuji. Jeho zpráva o mé pověsti jistě prospěje dobré cti, pověsti a vážnosti SNB jako orgánu naší socialistické státní moci jak u nás, tak i v zahraničí.

Podobnou tendenci, jak zpráva o mé pověsti z VB v Kroměříži má i posudek ze závodu od náčelníka stanice ČSD v Kroměříži Oldřicha Štěrby. Uvádí sice, že jsem průměrným pracovníkem, že dobře vycházím se spoluzaměstnanci, konkrétní nepravdivé údaje neuvádí, ale neprav (s. 8)divě a nespravedlivě končí svůj posudek: „Celkem lze Augustina Navrátila hodnotit jako pracovníka a občana, který z výhod poskytovaných naší společností hodlá pro sebe a svoji rodinu vytěžit co nej[více] na druhé straně kromě průměrného výkonu služby nehodlá přispět ke společné práci.

Že jsem členem brigády socialistické práce, nositelem stříbrného odznaku neuvedl, přestože to bylo jeho povinností, že jsem zúrodnil (sic) téměř neplodnou drážní půdu (sic) o níž jsem se zmiňoval v příspěvku o svém hospodaření, že kterého má užitel (sic) nejen má rodina, ale i společnost se zmínit mohl, nemusel se také zmiňovat, že jsem dobrovolně dělal i některé brigádnické práce v zaměstnání jako nátěr oken, dveří jak služební místnosti, čekárny, tak i bytu na zastávce v Bezměrově. Celkem jsem to udělal za dobu mé služby dvakrát. Nemusel se ani zmiňovat o natření obrubníků na pracovišti, které bylo nařízeno dělat jednou za rok, jsem vždy dělal třikrát do roka, což komentoval, že dobročinnosti se meze nekladou. Nemusel i uvádět, že jsem vždy ochotně nastoupil do služby, nebo jakkoliv jsem byl vždy ochotný vyměnit službu, když to bylo z provozních i jiných důvodů potřebné. Znovu ale připomíná, že je krajně nespravedlivý a nepravdivý závěr jeho posudku, protože musí vědět, že volný čas otce rodiny s devíti dětmi je podstatně omezenější, než otce s jedním nebo dvěma dětmi nebo občana bezdětného.

Zcela odpovědně mohu prohlásit, že za našich rodinných poměrů jsem již více pro společnost udělat nemohl. Nekouřím, nepiji alkoholických nápojů, téměř žádných zábav se neúčastním (sic). Mým celoživotním údělem byla jen práce, práce, práce. Práce pro rodinu, pro společnost, pro církev. A tato práce byla i mou radostí. Podle údajů, které jsem již dříve uvedl (sic) jsem byl i nezištně všestranně (sic) společensky činný, aktivní a Byl (sic) bych i více (sic) ale mé možnosti vzhledem k vícepočetnosti naší rodiny byly a jsou omezeny, proto

upozorní, že více již dělat nemohu. A znovu také zdůrazňuji, že oba posudky nutno považovat za krajně nepravdivé a nespravedlivé...

Citováno: *Stížnost – odůvodnění*, Augustin Navrátil, Lutopecny č. 14, 768 31 p. Zlobice, okr. Kroměříž, t. č. Psychiatrická léčebna v Kroměříži, uzavřené oddělení 17B, primář MUDr. Fr. Blaťák. Podáno na krajský soud v Brně prostřednictvím okresního soudu v Kroměříži, 4. 5. 1986.

Stížnost je podána na usnesení okresního soudu v Kroměříži ze dne 21. 4. 1986 č. j. Nt 124/86, kterým se ukládá Navrátilovo ochranné léčení

Uloženo LB, fond VONS, inv. č. 224, sg. II/25, krt. 37.

Stížnost, 27 stran strojopisu.

PŘÍLOHA VII.

DOPIS, KTERÝ POSLALY NAVRÁTILOVY DĚTI DO PSYCHIATRICKÉ LÉČEBNY V BOHNICÍCH, 1986

Vážení,

od počátku ledna je ve Vašem ošetření náš tatínek (sic) pan Augustin Navrátil, nar. 22. 12. 1928. Chtěli bychom Vám říci za všechny sourozence, že si svého tatínka velmi vážíme a že je pro nás děti, (sic) stále velkým vzorem. Když jsme byly ještě malé, často nás houpal, hrál si s námi a hlavně nám zpíval. Učil nás poznávat dobro a mít soucit s trpícími. Je nám také vzorem v práci. Vždyť vychovávat a sociálně zabezpečit rodinu s devíti dětmi nebyla vůbec maličkost, když maminka nemohla být zaměstnaná. Tatínek je velmi skromný člověk a také nás ke skromnosti vedl. Je zásadový, věřící, čestný člověk, který by (s. 9) se nesnížil k ničemu špatnému. Učil nás lásce a úctě ke všem lidem (sic) učil nás lásce ke knihám a ke vzdělání. Vždyť jeho knihovnou by se mohl chlubit leckterý vzdělaný člověk: Myslíme, že kdyby měl tatínek v mládí možnost studovat, jistě by dnes byl člověkem s vysokoškolským vzděláním. Co nebylo dopřáno jemu, v celé míře přál nám dětem. Chtěl, abychom dosáhly vzdělání podle svých možností a schopností a dělal pro to všechno. Chtěl, abychom se stali užitečnými občany naší vlasti.

Velmi si ho vážíme a máme ho rádi pro jeho čestnost, pracovitost, skromnost a lásku k lidem i vlasti, pro jeho víru a nekompromisní postoj ke zlu, lži a přetvářce. Vždy nás měl rád a jeho lásku a dobrotu jsme pociťovali na každém kroku.

Prosíme, pokud je to možné, pozdravujte od nás našeho tatínka.

[Podepsáno všech devět dětí]

LB, fond VONS, inv. č. 224, sg. II/25. Součást stížnosti a odůvodnění. Nesouhlasí s usnesením okresního soudu v Kroměříži ze dne 21. 4. 1986 č. j. Nt 124/86, kterým se ukládá jeho ochranné léčení psychiatrické ústavní.

PŘÍLOHA VIII.

31. BODOVÁ PETICE:

PODNETY KATOLÍKŮ K ŘEŠENÍ SITUACE VĚŘÍCÍCH OBČANŮ V ČSR S PRŮVODNÍM DOPISEM FRANTIŠKA KARDINÁLA TOMÁŠKA

V Praze 4. ledna 1988

Není žádným tajemstvím, že na moje vícekrát podané žádosti na příslušná místa státní správy v záležitostech hlavních požadavků Církve u nás, dosud jsem nedostal žádnou odpověď.

Poněvadž naprostá většina členů Církve jste vy věřící, proto je velmi vážnou povinností Vašeho svědomí, aby byl slyšen na příslušných státních místech Váš hlas:

„Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR“ s 31 body návrhů, jak je třeba řešit současné problémy, které existují mezi státem a Římskokatolickou Církví.

Rozšiřování a podepisování uvedené petice je v souladu s naší ústavou a ostatními našimi platnými právními předpisy, a jsou o ní informovány státní a stranické orgány.

Velmi důrazně připomínám, že zbabělost a strach jsou nedůstojné opravdového křesťana.

V tom duchu jsem s Vámi a zplna srdce Vám žehnám

Váš František kard. Tomášek

arcibiskup pražský

a metropolita český.

PODNĚTY KATOLÍKŮ K ŘEŠENÍ SITUACE VĚŘÍCÍCH OBČANŮ V ČSR

Dne 30. dubna 1986 zaslal František kardinál Tomášek, arcibiskup pražský a předseda Sboru ordinářů ČSR ministru kultury ČSR Dr. Milanu Klusákovi dopis s názvem – „Naše aktuální problémy“.

Ve svém dopise dává podnět k novelizaci dosavadních předpisů o církevních a náboženských společnostech v ČSSR, zvláště zákon č. 218/49 Sb. o hospodářském zabezpečení církevních a náboženských společností státem a to vládním nařízením provádějícím tento zákon pro jednotlivé církve a náboženské společnosti.

Upozorňujeme, že jde o předpisy v té době již staré 37 let, během nichž došlo k změnám jak v čl. právním řádu, tak i v oblasti církevních předpisů.

Připomíná, že dosud platné předpisy z dřívější doby jsou v praxi příčinou nejasností a pochybností jak z hlediska administrativního, tak i z hlediska postihů za jejich porušování, zvláště když v trestním zákoně, zejména v § 178 – „Maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi“ nejsou skutkové podstaty trestných činů uvedeny.

Očekává, že otázka novelizace základních právních předpisů o církevních a náboženských společnostech v ČSSR bude příslušnými státními orgány přezkoumána a to za účasti zástupců církví a náboženských společností.

Jako věřící občané plně podporujeme podnět Otce kardinála Tomáška ze dne 30. dubna 1986, ve kterém předložil některé zvlášť naléhavé problémy, které je nutno řešit. Zvláště nás však znepokojuje, že na všechna dosavadní písemná podání, učiněná v posledních letech, nedostal vůbec žádnou odpověď, přesto že se obrátil na různé kompetentní **státní orgány!**

Protože v závěru svého dopisu Otec František kardinál Tomášek připomíná, že problémy, které ve svém podání uvádí, jsou jen některé a to zvláště naléhavé, že je však ještě řada problémů dalších, chtěli bychom na ně upozornit. Proto předkládáme ucelené kompletní řešení současného stavu v náboženské oblasti u nás.

1. Základním našim požadavkem je odluka církve od státu, z níž by vyplývalo, že stát se nebude vměšovat do organizace a činnosti církve. Z tohoto základního požadavku vyplývá většina ostatních našich návrhů, i když jejich dodržování by mělo být samozřejmě i v případě, kdy odluka církve od státu není.

2. Žádáme, aby státní orgány nebránily jmenování nových biskupů. Toto jmenování nových biskupů ať se stane vnitřní záležitostí církve, do níž by stát nezasahoval.
3. Žádáme, aby státní orgány nezasahovaly do jmenování kněží do duchovní správy farností. Všechna organizační opatření v této věci ať jsou převedena do sféry vnitřních záležitostí církevních.
4. Žádáme, aby státní orgány nezasahovaly do výběru a neurčovaly počet uchazečů studia na teologických fakultách a rovněž, aby nezasahovaly do výběru vyučujících.
5. Žádáme obnovení CM bohoslovecké fakulty v Olomouci.
6. Žádáme zavedení trvalého jáhenství podle rozhodnutí papeže Pavla VI ze dne 18. června 1967 pod názvem: „Všeobecné zásady o trvalém diakonátu“ který se má zavést v latinské církvi.
7. Žádáme, aby byla obnovena činnost všech dosavadních mužských i ženských řeholních společností včetně přijímání nových členů, jako je to i v sousední NDR, Polsku a jinde.
8. Žádáme, aby bylo uznáno právo věřících vytvářet volná laická náboženská společenství, která jako neformální komunita různého věkového a sociálního složení usměrňovaná knězem, podle koncilního „Dekretu o laicích“, sloužící duchovnímu růstu jejich členů. Tato společenství existují u katolických křesťanů jak v západních zemích, tak i např. v NDR, Polsku a v Maďarsku.
9. Žádáme, aby vyučování náboženství se konalo i mimo školu, buď v církevním prostoru na faře, v kostele nebo v jiných budovách. Aby bylo převedeno do vnitřních věcí církevních. Přihlášky dětí k vyučování ať se podávají farnímu úřadu a rozsah vyučování, rozdělení dětí ať provede na návrh duchovního správce místní ordinář.
10. Žádáme, aby bylo dovoleno navštěvovat kněžím vězení a nemocnice, když si to pacienti, vězni nebo jejich příbuzní přejí, ale i na základě vlastního přání kněze. Umožnit náboženské obřady ve věznicích a nemocnicích. Dovolit věřícím ve výkonu trestu nosit kříže a další náboženské symboly a také mít u sebe náboženskou literaturu. Umožnit jim zpověď a duchovní rozhovory s kněžími.
11. Žádáme souhlas ke konání exercicií neboli duchovních cvičení pro laiky i kněze.
12. Žádáme, aby každé farní společenství u nás mohlo mít farní radu, jako je to i u jiných církví a v jiných státech, v níž by laici byli nápomocni kněžím, aby se společně pomáhaly řešit problémy farnosti a také proto, aby se mohla racionalizovat duchovní správa.

13. Žádáme možnost vzájemného styku s křesťanskými organizacemi v celém světě podle vlastního výběru.
14. Žádáme, aby věřícím občanům bylo umožněno organizování a účast, ať již samostatně nebo společně i na poutní místa v zahraničí.
15. Žádáme, aby věřícím občanům byly v plném rozsahu zabezpečeny náboženské publikace podle skutečných potřeb věřících. Umožnit založení náboženských nakladatelství pod vedením církevních představitelů, povolit vydávání náboženských časopisů různého zaměření, povolit otevření veřejných knihoven a čítáren s náboženskou literaturou.
16. Žádáme, aby různé opisování a rozšiřování náboženských textů nebylo považováno za nedovolené podnikání nebo jiný trestný čin, nebo přečin.
17. Žádáme možnost odebírání náboženské literatury ze zahraničí podle zájmů a potřeb věřících. Proto žádáme, aby tato literatura nebyla celními orgány zabavována.
18. Žádáme právo na pořad v rozhlasu a televizi po dohodě se Sborem ordinářů ČSR nebo později s předsedou biskupské konference.
19. Žádáme, aby bylo zamezeno záměrné rušení vatikánského rozhlasu v české a slovenské řeči a také vysílání mše sv. v české a slovenské řeči vysílané každou neděli rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa.
20. Žádáme, aby byla dovolena nejen ateistická propaganda, ale aby bylo dovoleno a umožněno i veřejné šíření křesťanského učení, jak duchovními osobami, tak i laiky. Proto také žádáme, tak jako je využíváným právem marxistů a jiných ateistů kritické hodnocení náboženství a církví, tak aby byla dána stejná možnost křesťanům a jiným občanům, aby i oni ve svých publikacích a veřejném životě mohli podrobit kritickému hodnocení učení marxismu-leninismu a aby tato činnost nebyla posuzována jako nějaký trestný čin.
21. Žádáme, aby byly vráceny zabrané církevní budovy, které se z vlastních prostředků pořídili věřící občané a které jsou potřebné pro činnost církve, včetně budov na poutních místech, exercičních domů, budov bohosloveckých fakult, zabraných budov řeholních společností i s příslušenstvím a ostatního majetku k užívání pro účely uvedené v Kodexu kanonického práva (C 1254 § 1, 2)
22. Žádáme, aby byla umožněna stavba nových kostelů, tam kde je jich potřeba.

23. Žádáme zamezení svévolného odstraňování křížů, soch, kapliček a jiných náboženských a kulturních památek po našich předcích z návsi, cest, měst a jiných míst.
24. Žádáme, aby pravomoc církevních tajemníků byla vymezena na základě marxistické zásady, že „Církev se musí stát svobodnými na státní moci, nezávislými spolky občanů stejného smýšlení.“ Z tohoto důvodu ať je z pravomoci církevních tajemníků vyčleněna pravomoc zasahovat do jmenování, přeložení i výkonu činnosti duchovních a zasahovat do všech ostatních věcí, které ve většině demokratických států jsou vnitřní záležitostí církví. Nejlépe by však bylo, kdyby tato funkce byla zrušena.
25. Žádáme urychlenou a důslednou rehabilitaci nezákonně odsouzených kněží, řeholníků a aktivních náboženských laiků.
26. Žádáme zamezení diskriminace věřících křesťanů v zaměstnání, především ve školství.
27. Žádáme, aby věřící občané měli možnost v rámci petičního práva vždy se vyjadřovat k jakýmkoliv problémům, o kterých jsou přesvědčeni, že je jejich morální povinností se k nim vyjádřit. Žádáme také, aby za tuto svoji aktivitu pak nebyli obviňováni z nezákonné činnosti a aby jim nebyl petiční materiál zabavován.
28. Žádáme, aby byly zrušeny všechny právní předpisy, které neoprávněně kriminalizují značnou část náboženské činnosti duchovních i laiků.
29. Žádáme doplnění nebo úpravu těchto článků naší dosavadní ústavy.
- a) čl. 16 ústavy, ve kterém je uvedeno, že: „Veškerá kulturní politika v Československu, rozvoj, vzdělání, výchova a vyučování jsou vedeny v duchu vědeckého světového názoru, marxismu-leninismu“ nutno pozměnit tak, aby se nebránilo církvi v jejím vlivu v kulturní oblasti, rozvoji vzdělání i vyučování a v její úloze výchovy a výuky i malých dětí.
- b) čl. 20 odst. 2) doplnit, aby zněl takto: „Rovnoprávnost všech občanů bez zřetele na národnost, rasu a náboženství je zaručena,“
- c) čl. 24 odst. 3) ve kterém je uvedeno, že: „Veškerá výchova a všechno vyučování jsou založeny na vědeckém světovém názoru ...“ nutno pozměnit v tom smyslu, aby bylo respektováno přání rodičů, aby výchova jejich dětí byla v souladu s jejich náboženským přesvědčením.
- d) čl. 8 odst. 1) ve kterém je uvedeno, že: „Všem občanům je zaručena svoboda projevu ve všech oborech života společnosti, zejména také svoboda projevu a tisku“, je nutno doplnit v tom smyslu, aby se zrovnoprávnila protináboženská i náboženská propaganda. Umožnit církvi svobodně využívat všech sdělovacích prostředků.

e) čl. 32 odst. 1) uvádí: “Svoboda vyznání je zaručena. Každý může vyznávat jakoukoli náboženskou víru nebo být bez vyznání i provádět náboženské úkony.“ Doplnit v tom smyslu, aby svoji víru kněz i laik mohl nejen vyznívat, ale i veřejně šířit.

30. Žádáme také, aby všechny platné zákony a závazné právní předpisy dotýkající se přímo nebo nepřímo náboženské oblasti byly uvedeny do souladu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, jak je uvedeno v čl. 2. tohoto paktu. Jde zvláště o tyto články:

čl. 18 týkající se práva občanů na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.

čl. 19 týkající se práva občanů zastávat svůj názor bez překážky.

čl. 20 týkající se zákazu jakékoli národní, rasové a náboženské nenávisti.

čl. 21 uznávající právo občanů na pokojné shromažďování.

čl. 22 uznávající právo občanů na svobodu sdružovat se s jinými.

čl. 26 zakazující jakoukoli diskriminaci podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, politického nebo jiného přesvědčení atd.

čl. 27 uznávající právo etnických, náboženských nebo jazykových menšin na užívání své vlastní kultury, vyznání a projevu svého vlastního náboženství.

31. Žádáme, aby byla utvořena smíšená komise, složená ze zástupců státních orgánů a zástupců katolické církve, včetně laiků, jmenovaných Otcem kardinálem Tomáškem a podobně i se zástupci katolické církve ze Slovenska, která by se našimi návrhy zabývala a je řešila.

V hodnocení současné situace a v námi podporovaných návrzích Otce kardinála Tomáška i v našich dalších návrzích k nápravě dosavadních nedostatků vycházíme z možností, které nám poskytuje naše Ústava, z přijatých a ratifikovaných Helsinských dokumentů a povinnosti státních orgánů dodržovat zásady marxismu-leninismu ve vztahu k náboženství, v nichž je uvedeno:

- každý musí mít volnost vyznávat jakékoli náboženství, nebo nevyznávat žádné náboženství,
- dělat nějaké rozdíly mezi občany pokud jde o jejich práva v souvislosti s náboženským vyznáním je naprosto nepřijatelné,
- z oficiálních dokumentů musí být bezpodmínečně odstraněna jakákoli zmínka o tom či onom vyznání občanů,
- církve se musí stát úplně svobodnými, na státní moci nezávislými spolky občanů stejného smýšlení,

- jen důsledné splnění těchto požadavků může skoncovat s hanebnou a prokletou minulostí, kdy církve byla v nevolnické závislosti na státu. (Marx – Engels – Lenin, O ateismu – 1974, str. 137)

Ztotožňujeme se proto také se stanoviskem nynějšího sv. Otce Jana Pavla II., který ve své encyklice „Vykupitel člověka“ uvádí: „Je proto těžké přijmout třeba i jen z čistě lidského stanoviska, podle něhož pouze ateismus má občanské právo ve veřejném a společenském životě, zatímco věřící jakoby ze zásady jsou sotva trpěni, a nebo se s nimi jedná jako s občany nižší třídy, či dokonce – ano i to se stalo – jsou zcela zbaveni občanských práv.“ Dále pokračuje: “Přesto však z moci svého úřadu se chci jménem věřících celého světa obrátit na ty, na nichž nějakým způsobem závisí organizace veřejného života. Žádám je snažně, aby respektovali práva náboženství a působení církve. Není to prosba o nějakou výsadu, nýbrž o respektování zásadního práva, jehož uplatňování je jedním ze zásadních měřítek opravdového lidského pokroku v každém režimu společnosti, systému či prostředí.“

Tyto naše návrhy, přání a podněty nelze pokládat za nějaké maximalistické požadavky, ale za nutné potřeby církve, které jsou běžně uplatňované a také dodržované ve všech svobodných demokratických státech ať již s odlukou církví od státu nebo bez ní. K těmto našim návrhům dala podnět důkladná „inventarizace“ všech dosud neřešených nebo dosud nevyřešených problémů mezi státem a katolickou církví, které vznikly po r. 1948 a které dosud přetrvávají. Připomínáme, že v předchozím období našeho samostatného státu po r. 1918 tyto problémy buď vůbec neexistovaly a pokud se nějaké vyskytly, byly vždy vyřešeny k oboustranné spokojenosti.

Inspirací pro naši angažovanost v této oblasti vztahu církve se státem jsou nám také směrnice uvedené v encyklice Jana XXIII. PACEM IN TERRIS ve které je uvedeno:

- Autorita je především moc duchovního rázu ... nikdo nemá právo dělat vnitřní nátlak na druhého (str. 24.)
- Veřejná moc tedy může zavazovat ve svědomí pouze tehdy, když její autorita je ve vnitřním vztahu s autoritou Boží a má-li na ní podíl. Moc vládnout je požadavek rázu duchovního a pochází od Boha. Jestliže tedy vládci světů ukládají zákony a poroučejí, co je v rozporu s tímto řádem a tedy i s vůlí Boží, pak jejich příkazy a zákony nemají závaznou sílu pro svědomí občanů, protože více musíme poslouchat Boha nežli lidi ... je-li zákon v rozporu s příkazem rozumu ... přestává být zákonem a stává se spíše činem násilným. (str 25.)

- V dnešní době společné blaho záleží především v tom, aby byla zachována osobní práva a povinnosti občanů. (str. 28.)
- Když tedy nositelé veřejné moci neuznávají nebo porušují práva občanů provinují se proti povinnostem svého úřadu a nejen to, jejich rozkazy nemají závaznou moc. (str. 29.)
- Základním úkolem veřejné moci je řídit a harmonicky upravovat vztahy lidí, sdružených ve společnosti, a to tak aby jedni, užívající svých práv neomezovali jiné v jejich právech. Za druhé, aby nikdo obranou svých práv nepřekážel druhým v plnění jejich povinností a konečně, aby práva všech byla s účinností uchováována neporušena a byla-li snad porušena, aby se jich občanům znovu dostalo. (str. 30.)

V části V. Napomenutí a výzvy věřícím je uvedeno: „Všem lidem dobré vůle připadá složitý úkol: Obnovit vztahy lidského soužití na základě pravdy, spravedlnosti, lásky, svobody ... Jistěže není mnoho takových lidí, kteří si to vzali za svůj životní úkol a kteří si tak získávají opravdu velké zásluhy o lidskou společnost. Jim náleží naše veřejná pochvala, ale též se k nim nese naléhavá výzva, aby vytrvali ve své spásonosné práci. Současně nás utěšuje naděje, že jejich počet poroste a to především z řad katolíků, kteří jsou si vědomi své povinnosti a nechávají se vést láskou. (str. 64.)

Doufáme, že nalezneme u představitelů našeho veřejného života, k nimž se přímo i prostřednictvím svých církevních představitelů obrácíme s těmito podněty a návrhy, pochopení a snahu zajistit nám účinným způsobem vnější podmínky pro rozvoj vnitřního života duchovního a zajištění lepší budoucnosti nás všech.

Dáno na první neděli adventní r. 1987, v den zahájení roku Anežky Přemyslovny a v den zahájení velkého díla duchovní obnovy: desetiletou přípravu na Milénium – tisíciletou památku mučednické smrti svatého Vojtěcha, vyhlášené společným pastýřským listem našich biskupů a administrátorů českých a moravských diecézí, k němuž se také my připojujeme a jej plně podporujeme.

Oznámení o zahájení podpisové akce od 1. 1. 1988 za prosazení uvedených návrhů zasláno na generální prokuraturu ČSR doporučeným dopisem ze dne 7. prosince 1987.

Převzato z textu *O petici*, s. 11-16, který nám poskytla Pavla Říhová, otištěno viz diplomová práce, např. KO, r. I, 1988, č. 7, s. 19-24.

Jak je patrné, argumentace se opakuje.

PŘÍLOHA IX.

SDRUŽENÍ KATOLICKÝCH LAIKŮ – POKOJ NA ZEMI

PROGRAM A ZPŮSOB JAKÝM BUDE PROVÁDĚN

1. Podporujeme návrh na vytvoření pásma důvěry, spolupráce a dobrých sousedských vztahů mezi státy Varšavské smlouvy a NATO. Domníváme se proto, aby byla všeobecně uznána věrohodnost tohoto návrhu, pak je třeba především vytvořit pásmo důvěry a spolupráce státního a národního společenství a to i mezi ideologicky odlišnými skupinami naší společnosti. Je všeobecně známé, že především mezi katolickou církví a státem je dosud mnoho nevyřešených věcí, které jsou považovány věřícími za nespravedlivé. A protože není míru bez spravedlnosti, chceme být nápomocni na spravedlivém řešení těchto problémů.
2. Hlavním našim úkolem bude pomáhat při praktickém uskutečňování a propagaci desetiletí duchovní obnovy, vyhlášené na první neděli adventní r. 1987.
3. Dalším našim neméně závažným úkolem bude pomáhat při důsledném prosazování 31 bodů návrhu petice u státních orgánů.
4. To vše v úzké spolupráci s Otcem kardinálem Tomáškem, později s biskupskou konferencí.
5. Budeme propagovat maximální rozvinutí prosebných pobožností a modliteb ať již veřejných nebo soukromých a rodinných a to především za obsazení všech biskupských stolců moudrými, statečnými a svatými biskupy.
6. Budeme všestranně podporovat a rozvíjet ekumenické hnutí.
7. Budeme informovat naše věřící o současném stavu církve a jejich perspektivách u nás i v zahraničí.
8. Z tohoto důvodu budeme také seznamovat naše věřící s oběžníky pražského arcibiskupství, protože např. na Moravě nejsou tyto oběžníky vůbec známé a nejsou nahrazeny ani žádnými jinými, když je na Moravě tak neutěšený stav diecézí bez biskupů.
9. Toto bychom činili v informacích pro věřící. Pokud nebude dohodnuto jinak, pak by to bylo v KŘESŤANSKÝCH OBZORECH.

10. Zajistili bychom vlastní vydavatelství. Když ne oficiálně, tak svépomocí. V něm by se vydávaly především církevní a papežské dokumenty. Ještě koncem měsíce října vyjde encyklika Jana XXIII PACEM IN TERRIS – Pokoj na zemi.

11. Název sdružení věřících katolických laiků: Pokoj na zemi.

12. Kdo může být členem sdružení? Každý věřící laik, muž nebo žena ve věku nad 18 let, který se chce aktivně a veřejně podílet na tomto programu.

Za olomouckou arcidiecézi:

Za brněnskou diecézi:

Augustin Navrátil, Lutopecny 14
768 31 Zlobice, telefon 23716

PhDr. Radomír Malý, Sušilova 9
602 00 Brno, telefon 745572

Pavel Záleský, Jiráskova 1330
765 02 Otrokovice

František Záleský, Bělohorská 119
636 02 Brno

Rukopisná poznámka Otce kardinála:

Souhlasím s touto iniciativou, neboť je to ve smyslu výzvy Kristovy: Budete o mne vydávat svědectví!

Pozdravuje a žehná

Fr. kard. Tomášek

22. října 1988

Z textu *O petici*, s. 14-15.